

Pr Züleyxa Izmailova
zyleiha@gmail.com

Teie 16.05.2016
Meie 25.11.2016 nr 1-6/16-61/4

Kollektiivne pöördumine „Glüfosaadi kasutamine tuleb Eestis keelata“

Lugupeetud Züleyxa Izmailova

Käesoleva aasta 16. mail anti Riigikogule üle Erakonna Eestimaa Rohelised, MTÜ Noored Rohelised ja Eesti Rohelise Liikumise algatatud kollektiivne pöördumine „Glüfosaadi kasutamine tuleb Eestis keelata“. Pöördumises kutsuti Eesti esindajat Euroopa Komisjonis üles hääletama mürgkemikaali glüfosaadi kasutusloa pikendamise vastu. Lisaks tegid Eesti Mesinike Liit, Kodanikuliikumine Terviklik Eesti, Mahepõllumajanduse Koostöökogu, MTÜ Noored Rohelised, Erakond Eestimaa Rohelised, Vana-Tori Hobuse Ühing ja mitmed tuntud inimesed 3. juunil samasisulise avaliku pöördumise Riigikogu maaelukomisjonile.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse peatükk 18² sätestab kollektiivsete pöördumiste menetlemise protseduuri. Vastavalt sellele kutsusime pöördumisel märgitud kontaktisiku komisjoni 6. juuni istungile selgitama pöördumises esitatud seisukohti. Arutelul osalesid Maaeluministeeriumi asekanstler Toomas Kevvai ja taimetervise osakonna nõunik Evelin Hillep. Arutelu kokku võttes märkis komisjoni esimees Ivori Padar, et mõistliku otsuse glüfosaadi sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamise piiramise osas saab teha tuginedes teaduslikele alustele. Esimees lubas, et komisjon hoiab teemat oma fookuses ning jälgib glüfosaadi kasutamise piiramise teemalisi debatte ja arenguid EL tasandil.

Nagu eelnimetatud istungil mainiti, on glüfosaadi sisaldavate taimekaitsevahenditega seonduv olnud pidevalt komisjoni tähelepanu all ning arutelud toimusid ka juba enne kollektiivse pöördumise esitamist. 2016. aasta 7. märtsi istungil andsid Toomas Kevvai ja Evelin Hillep Maaeluministeeriumist komisjonile ülevaate glüfosaadi edasise heakskiidu aruteludest ELs. Juba tookord väljendati komisjonis arvamust, et Eesti saab oma seisukohtades tugineda vaid usaldusväärsetele teadusuuringutele. Euroopa tasandil on antud valdkonnas sõltumatuteks autoriteetseteks asutusteks Euroopa Toiduohutusamet ja Euroopa Kemikaaliamet. Ministeeriumi esindajad kinnitasid, et Eesti on oma seisukoha kujundamisel lähtunud Eesti Euroopa Liidu suunalise poliitika raamdokumendi "Eesti Euroopa Liidu poliitika 2015-2019" punktist 162: "EL-i toiduohutuse, looma- ja taimetervise ning geneetiliselt muundatud põllukultuuridega seotud riskide hindamisel ja asjakohaste meetmete väljatöötamisel toetame teaduslikult põhjendatud lähenemist".

Tookordsel istungil tegi komisjon ministeeriumile ettepaneku täpsustada glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite mittepõllumajanduslikul eesmärgil kasutamise kontrolli regulatsiooni.

Järgmine arutelu komisjonis toimus 9. mail 2016. Komisjon oli arvamusel, et glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamisse tuleb suhtuda väga tõsiselt. Perspektiivis peab Eesti liikuma potentsiaalset ohtu tekitavate taimekaitsevahendite kasutamise vähendamise suunas. Samas tuleb aga silmas pidada majanduslikke kaalutlusi, et mitte asetada Eesti tootjaid ebavõrdsetesse konkurentsitingimustesse. Mittepõllumajanduslikud kasutajad (eelkõige Maanteeamet) peaksid kaaluma ka teiste alternatiivsete tõrjevõtete rakendamist. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata mittepõllumajandusliku ja mittekuitselise kasutamise järelevalvele ning tõhustada taimekaitsevahendite mittekuitseliste kasutajate teavitamist.

2016. aasta 22. augustil jõustus kõigis EL liikmesriikides Euroopa Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2016/1313, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 540/2011 seoses toimeaine glüfosaadi heakskiitmise tingimustega. Rakendusmääruses sisaldub nõue, et glüfosaati sisaldavad taimekaitsevahendid ei tohi kaaskoostisainena sisaldada polüetoksüleeritud rasvamiini, mis Euroopa Toiduohutusameti poolt läbiviidud riskihinnangu põhjal võib avaldada inimese tervisele negatiivset mõju. Glüfosaadi enda ohtlikkust vähktõve põhjustajana hindas Amet ebatõenäoliseks. Lisaks tuleb märkida, et rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisas on sätestatud, et glüfosaadi heakskiitmine aegub kuus kuud pärast Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee arvamuse kättesaamist Euroopa Komisjoni poolt või hiljemalt 2017. aasta 31. detsembril. Seega on juba praegu EL õigusaktis glüfosaadi heakskiidu aegumine ette nähtud.

Euroopa Komisjoni rakendusmäärus kohustab liikmesriike glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite üldhindamisel pöörama erilist tähelepanu põhjavee kaitsesele ja seda eriti muude kui põllukultuuridega seotud kasutusvaldkondade puhul. Samuti tuleb põhjalikult hinnata riske, mis on seotud glüfosaadi kasutamisega avalikes parkides ja aedades, spordi- ja puhkealadel, koolide ja laste mänguväljakutel ning tervishoiuasutuste läheduses. Jälgida tuleb ka, et saagi koristamise eelne kasutamine oleks kooskõlas heade põllumajandustavadega.

Euroopa Komisjoni rakendusmääruse jõustudes otsustas Eesti Põllumajandusamet alates 22.08.2016 keelata polüetoksüleeritud rasvamiini sisaldavate taimekaitsevahendite Eestisse toomise. Müüa ja levitada võib selliseid, juba varem Eestisse toodud, tooteid kuni 22.02.2017 ning kõrvaldada, ladustada ja kasutada kuni 22.02.2018. Kokku puudutab see otsus 14 toodet 40st, mis olid Eestis turule lubatud.

Lisaks turule lubamise keelamisele on Eestis maaelu arengukava keskkonnasõbraliku majandamise toetuse määrusega seatud piirang glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamisele. Määrusest tulenevalt ei ole isikul, kes soovib taotleda keskkonnasõbraliku majandamise toetust, lubatud kasutada glüfosaati sisaldavaid taimekaitsevahendeid põllukultuuridel ja köögiviljadel taimede tärkamisest, istutamisest või mahapanekust kuni saagi koristamiseni; haljaskesal ja haljasväetiseks kasvatatavatel taimedel ning põllul, millele taotletakse toetust mesilaste korjealade rajamise tegevuse eest.

Eeltoodut kokku võttes kinnitame, et maaelukomisjon jälgib glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamise lubamise arutelusid EL tasandil. Komisjon pooldab potentsiaalset ohtu kätkevate taimekaitsevahendite kasutamise vähendamist ja

alternatiivsete meetodite rakendamist eelkõige mittepõllumajanduslikes valdkondades. Samas tuleb arvesse võtta majanduslikke kaalutlusi, et mitte seada Eesti tootjaid ebavõrdsetesse konkurentsitingimustesse võrreldes teiste liikmesriikide tootjatega. Komisjon on seisukohal, et oluliselt rohkem tuleb tähelepanu pöörata taimekaitsevahendite mittepõllumajandusliku ja mittekutselise kasutamise järelevalvele ning tõhustada mittekutseliste kasutajate teavitamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivari Padar

Maaelukomisjoni esimees

Merle Kruusimägi 631 6501

Merle.Kruusimagi@gmail.com